

עמ"י

עש"ו

בינ"ו

ספר

חלקת השדה

שאלות ותשובות מאמרים ובירורים
בדיני המצוות התלויות בארץ

חלק שני

תרומות ומעשרות, גבולות הארץ ומתנות עניים

חברתיו וערכתיו בחמלת ה' עלי

שניאור ז. בלאאמו"ר הרדה"ג ישראל שליט"א ריוח

רב אזורי במועצה א. גזר
ויו"ר המכון למצוות התלויות בארץ
ומח"ס "ביכורי שדה" "קצירת השדה" ועוד

שנת מעשר עני - התש"ס

בהוצאת
"המכון למצוות התלויות בארץ"
בית עוזיאל

בעהית"ש
מפתחות שו"ת חלקת השדה ח"ב
(מפתח מפורט ותמצית התשובות בסוף הספר)

הסכמות

בשער הספר

תרומות ומעשרות

- סימן א:** מקור נוסח הפרשת תרומות ומעשרות וביאורו על פי שיטת מרן השו"ע
- סימן ב:** אודות המאמר הנ"ל דברים שכתב לי הרה"ג רבי סעדיה אריבי שליט"א ותשובתי אליו בקיצור נמרץ
- סימן ג:** דיוקים שונים בנוסח הפרשת תרומות ומעשרות עפ"י מרן השו"ע, ואודות "בית המעשר" העוזר בנתינת המעשרות למקבליהם, והפרשת תרו"מ מחנויות העומדות תחת השגחה
- סימן ד:** תשובה נוספת להרב הנ"ל
- סימן ה:** דיוקים בנוסח הפרשת תרומות ומעשרות
- סימן ו:** המעשר כמה מינים ביחד, ומיעט בתרומות של מין אחד האם יכול להשאל אצל חכם על מין זה בלבד
- סימן ז:** בגדרי תבלין שפטור מתרו"מ ודין הנענע
- סימן ח:** שאלה ששאלתי מהגאון המפורסם הגר"ח קניבסקי שליט"א, עמש"כ בד"ז בספרו דרך אמונה, ודברי תשובתו
- סימן ט:** בדין הנ"ל, מה שכתב לי הרה"ג רבי סעדיה אריבי שליט"א
- סימן י:** תשובתי להרה"ג הנ"ל
- סימן יא:** תרו"מ מפירות הגדלים בחצר ונאכלים ע"י אורח
- סימן יב:** חיוב נתינת מעשר ראשון ללוי בזמן הזה
- סימן יג:** דעת מרן הראש"ל שליט"א בדין הנ"ל
- סימן יד:** בדין הנ"ל, ב' תגובות שקיבלתי ותשובתי אליהם
- סימן טו:** עוד תגובה בענין הנ"ל ותשובתי אליו
- סימן טז:** מעשר ראשון אם אפשר ליתנו לכהן
- סימן יז:** אימתי הזמן הנכון להפריש את התרומות מכלל הפירות, ואת החלה מהעיסה

סימן יח: המפריש כמה מינים וממין אחד לקח פחות מהנצרך, אם הפרשתו חלה בשאר המינים, ועל המין שטעה בו, אם ישוב ויעשר בברכה

סימן יט: בכמה דינים שונים בתרו"מ - אודות חילול וביעור מטבע של מעשר שני, ובדין הפרשת תרו"מ בשבת ויו"ט, ועוד

סימן כ: הארות באיזה מקומן על הספר "הלכות שבכל יום" סביב דיני זרעים

סימן כא: תשובת המחבר על מה שכתבתי בסימן הקודם ובשולי הדברים תשובתי אליו

סימן כב: הקונה פירות וירקות בשנת המעבר ממעשר שני לעני כיצד ינהג ומסתעף לדינים הקשורים בזה

סימן כג: פירות הדר האם דינם כאתרוג או כשאר אילנות לענין השלב הקובע בהם למעשר [ולשביעית]

סימן כד: מצות מעשר עני האם ההפרשה והנתינה למצוה אחת תחשב או לשתי מצוות

סימן כה: קריאת שם למעשר עני בפירות שהם דמאי

סימן כו: נתינת המעשר עני לעניים בפירות שהם ספק טבל

סימן כז: נתינת המעשר עני לעניים בשאר ספיקות כגון פירות משתי שנים שנתערבו, או ירק שאינו יודע מתי נלקט, או פירות הדר שאנו מסופקים אם הולכים בהם אחר לקיטה או חנטה

סימן כח: הלוקח פירות מן הגוי וגמר הוא את מלאכתן האם צריך ליתן את המעשר לעניים, ואם יש חילוק בין הלוקח מהגוי בשנת השמיטה לבין שאר שנים

סימן כט: הקונה פירות מעושרים כדת, אך ידוע לו בודאי שלא נתנו את המעשר לעניים אם צריך הוא ליתן את המעשר עני לעני

סימן ל: מי שטעה והפריש מעשר שני מפירות שגדלו בשנת מעשר עני

סימן לא: האם במעשר עני חייב ליתן לעני דווקא את הפירות או אפשר גם את דמיהן, ואם נותן לו את דמיהם האם חייב ליתן לו דוקא בשווין

סימן לב: מעשר עני המתחלק בגורן והמתחלק בבית, ודינו של המפריש בזמן הזה ואין מצויים עניים בקרבתו כיצד ינהג בפירות המעשר

סימן לג: במקום שלא מצויים עניים והבעלים מביאים את הפירות לעני אלו הוצאות יכול לגבות ממנו

סימן לד: איש ואשה שבאו ליטול מעשר עני את מי יש להקדים תחילה

סימן לה: קיום מצות נתינה לעני באמצעות הפקר נכסיו

סימן לו: נתינה לעני באמצעות הלואה מראש ודיני הלואה זו

סימן לז: אם אפשר לעשות הלואה מראש גם במעשר עני המתחלק בגורן ואם יש מצות "נתינה" בגורן. ומסתעף לדין "מכיר" אם יש גם בעני וכיצד נוצר דין "מכיר עניים"

סימן לח: סוגי הקנינים השונים להקנאת גוף הפירות לעני

סימן ל"ט: בענין הקנאת המעשר לעני ע"י קטן בזה"ז

סימן מ: תשובתי על דברי הרה"ג הנ"ל

סימן מא: תגובת הגאון רבי יעקב אריאל שליט"א על דברי תשובתי אליו בדין הנ"ל

סימן מב: תשובתי לתגובת הרה"ג הנ"ל [בתוספת דברים שהוספתי כעת]

סימן מג: תשובת מו"ר הגאון רבי שלמה עמאר שליט"א בענין הנ"ל - מתוך ההסכמה לספרי "ביכורי שדה"

סימן מד: תגובה מהגאון רבי שלמה שלוש שליט"א ראב"ד חיפה בדין הנ"ל ותשובת מו"ר הג"ר שמ"ע שליט"א אליו

סימן מה: בדין הלוקח ענבי יין מגוי ועשה מהם יין האם יפריש תרומות ומעשרות בברכה, ועוד פרטי דינים בלוקח מגוי

סימן מו: הרוצה להפריש בשבת ועושה את התנאי המועיל האם חייב לעשותו בכל ערב שבת או די לעשותו פעם אחת בשנה

סימן מז: בדין הנ"ל הסכמת מו"ר הג"ר שמ"ע שליט"א - מתוך ההסכמה לספרי "קצירת השדה"

גבולות הארץ

סימן א: החייב והפטור במקומות שנכבשו רק על ידי עולי מצרים לענין מצוות התלויות בארץ, ולענין טומאת ארץ העמים

סימן ב: בדין מקומות שכבשום עולי מצרים ולא עולי בבל, לענין תרומות ומעשרות

סימן ג: בדין רמלה - אם היא מכיבוש עולי מצרים, או שנכבשה אף על ידי עולי בבל

סימן ד: הגבול הדרומי מזרחי - ונפ"מ לאילת וסביבתה. והגבול הדרומי מערבי - ונפ"מ לנתיבות, אופקים ועוד, לעניין מצוות התלויות בארץ

סימן ה: העיר נהריה אם היא מכיבוש עולי בבל או עו"מ, ומסתעף על זיהוי הרצועה היוצאת מכזיב, ובירור דעתו של הרמב"ם בגבול עו"ב

מתנות עניים

סימן א: חובת מתנות עניים בזמן הזה בארץ ישראל ובחו"ל